

ПРЕПОЗНАВАЊЕ И ИДЕНТИФИКОВАЊЕ ДАРОВИТЕ ДЕЦЕ

- Препознавање даровитих од стране родитеља и васпитача
- Истраживачки инструменти за идентификовање даровитих

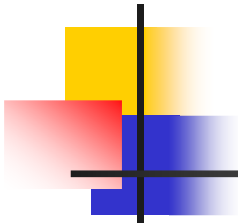

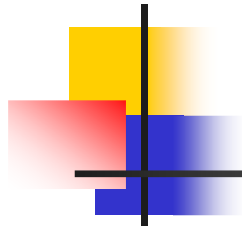
Како препознати даровитост? (1)

- Свако здраво дете које се нормално развија може показати **интересовање** за цртање, музику, писање, скакање, пливање
- **Први показатељ даровитости је радозналост**, постављање питања зашто, како, шта ће бити после, како ствари функционишу и слично

Како препознати даровитост? (2)

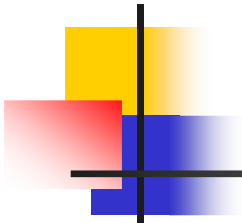
-
- Како дете одраста, даровитост се везује за одређену област и уже поље у тој области
 - На предшколском узрасту **показатељи** да је дете даровито јесу слобода изражавања, одржавање пажње, упорност у обављању задатака у одређеној области, брзина којом се то ради, лакоћа у памћењу релевантних информација

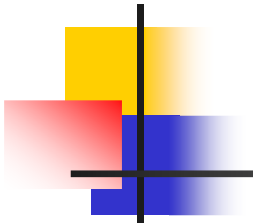

Како препознати даровитост? (3)

- Кад су деца мала, могу бити **успешна у многим стварима**, па тако, на пример, могу да постижу одличан успех у основној школи из свих предмета због високих интелектуалних потенцијала, да би се у средњој школи везала, на пример, за математику
- Ако дете има **изразите склоности ка уметности**, родитељима је лакше да препознају даровитост, него ако је реч о даровитости у математици или некој другој области

Како препознати даровитост? (4)

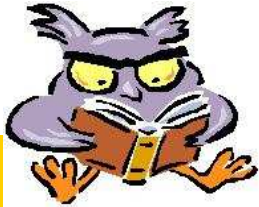
-
- На интелектуалну и академску даровитост могу да указују рано описмењавање (дете жели да научи да чита и пише), ако лако памти бројеве и учи математичке операције, занима се за биљке или животиње, хоће да иде у зоолошки врт, да има љубимца, да се брине о њему и слично

Најшире категорије даровитости*

- Општа интелектуална способност
- Посебна академска даровитост
- Креативно мишљење и продукција
- Лидерство
- Психомоторна способност
- Даровитост за уметност

* Не очекује се да СВАКО даровито дете има СВЕ ове категорије даровитости и њихове појединачне карактеристике!

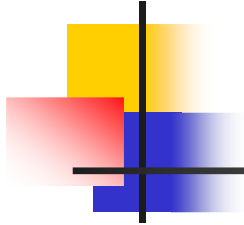
Општа интелектуална способност (1)

- Посвећени је читач
- Велико интересовање за науку или литературу
- Изузетно брзо одговара на питања
- Широк обим интересовања
- Емоционално сигурно
- Жели да се бави новим стварима
- Тежи да доминира над вршњацима или у ситуацијама
- Исклађује предузетнички дух
- Захтева врло мало спољашње контроле – има самодисциплину
- Има капацитет да користи знање и информације, више него да их меморише
- Показује супериорне судове у процењивању ствари
- Добро погађа (нпр., одговоре на загонетна питања)
- У школи има одличне оцене из већине предмета
- Брзо, лако и ефикасно учи
- Добро користи здраворазумско резоновање
- Памти и користи информације које је чуло или прочитало

Општа интелектуална способност (2)

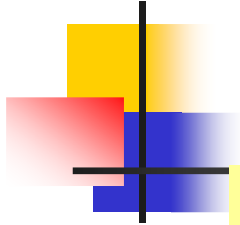
-
- Решава проблеме досетљивошћу и “паметним” методама
 - Креативно, тежи иновацијама
 - Показује велику радозналост за ситуације, предмете и догађаје
 - Показује капацитет да одгонетне ствари
 - Практикује различите истраживачке типове активности
 - Показује оригиналност у усменом и писаном изражавању
 - Показује отвореност у опажању окружења
 - Показује вољу да прихвати сложеност
 - Лако и исправно користи велики број речи
 - Поставља бројна провокативна питања
 - Има моћ апстракције, концептуализације и синтезе
 - Има интересовање за узрочно-последичне односе
 - Воли структуру, ред и конзистентност
 - Има велику моћ концентрације и интензивне пажње
 - Показује истрајност
 - Има висок ниво енергије
 - Независно је
 - Пријатељски је усмерено и отворено

Посебна академска даровитост

- Показује карактеристике сличне општој интелектуалној способности, али концентрисане на једну или више области
- Има продужену пажњу у областима интересовања
- Брзо и лако учи, са мање понављања у једној или више специфичних области
- Воли једну или неколико области науке
- Воли да проучава неке предмете више него друге
- Добровољно троши више времена од оног потребног за обичне задатке на пројекте у области(има) свог интересовања
- Способно је да прошири учење из ових кључних области на различите ситуације
- Способно је да процењује сопствене и способности других у кључним областима свог интересовања
- Тражи подршку старијих у проширивању сазнања у областима свог интересовања

Креативно мишљење и продукција (1)

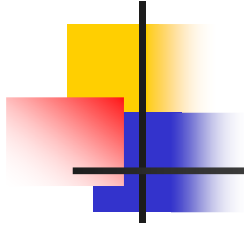

- Флуентно је у продуковању и елаборирању идеја
 - Прави необичне везе између међусобно далеких идеја
 - Флексибилно је у мисаоним процесима
 - Показује осетљивост за постојање проблема
 - Делује спонтано и интуитивно
 - Толерише нејасноће и неизвесност
 - Осетљиво је за неконзистентност и дисконтинуираност
- Интелектуално је разиграно, заинтересовано за фантазију, имагинацију
 - Увек покушава да прилагоди или унапреди ствари
 - Има проницљив смисао за хумор, препознаје хумор у ситуацијама у којима га други не виде
 - Не мари за то што је другачије
 - Не прихвата ауторитарне тврдње без сопственог расуђивања

Креативно мишљење и продукција (2)

- Спремно даје одговоре и поставља хипотезе
 - Редифинише елементе проблема или задатка
 - Може да покаже интензивну концентрацију на задатак
 - Задржава сопствене идеје у дискусији или сарадњи
 - Обезбеђује вишеструка решења или одговоре на проблеме
 - Неинхибирано је у изражавању
- Поставља провокативна питања, изазовна за родитеље, васпитаче и друге ауторитете
 - Досадно му је меморисање и рецитовање
 - Показује енергичност, помекад и еруптивно
 - Продукује неочекиване, понекад "луцкасте" одговоре
 - Неки вршњаци могу да га сматрају "лудим"
 - Може да покаже неочекивану оригиналност, концентрацију и истрајан тежак рад на пројектима у области сопствених интересовања

Лидерство

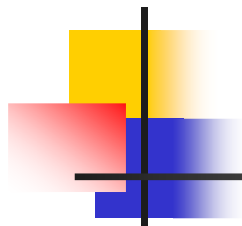
- Може да утиче и подстиче друге
- Организује друге
- Препознаје вештине и способности које други поседују
- Ступа у интеракцију са другима и лако показује социјалне вештине
- Препознаје и може да артикулише циљеве групе
- Може да јасно артикулише идеје
- Може да слуша друге са емпатијом
- Разуме како се људи осећају и како група функционише
- Може да даје јасне и делотворне дирекције
- Одговорно и поуздано исказује ауторитет
- Може да прихвати нелидерску улогу унутар групе
- Може да успостави атмосферу у групи
- Подржава друге у групи, када је такво понашање одговарајуће
- Може да координира рад неколико појединаца
- Често га питају за идеје и сугестије
- Други му се обраћају када нешто треба да се одлучи

Психомоторна способност

- Ритмично је
- Атлетске је грађе
- Воли игре које физички ангажују
- Има одговарајуће обликовано тело
- Показује координацију, уравнотеженост и поузданост у физичким активностима
- Инвентивно је у смишљању или модификовању игри
- Енергично је
- Способно је да разуме интелектуалне аспекте психомоторних активности
- Показује истрајност у физичким активностима
- Напредније је у физичким активностима у односу на своје вршњаке

Даровитост за уметност - музика

- Има добар осећај за ритам
- Има добру координацију
- Добро разликује музичке и друге звуке
- Разуме музичке односе
- Ужива у музичким активностима и показује осећања док слуша музику
- Показује тонско памћење
- Спремно одговара на ритам, мелодију и хармонију
- Користи музику да изрази осећања или искуства
- Саставља оригиналне мелодије
- Ужива у игри и драмским активностима са музичким елементима

Даровитост за уметност – цртање и сликање

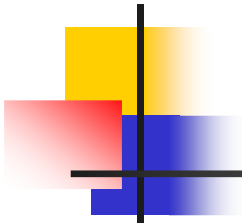

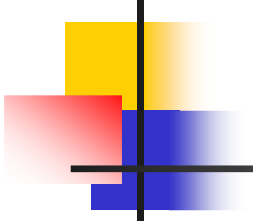
Црта разноврсне објекте

Уноси дубину у цртеже, показује планирање и добре пропорције

- Третира уметност озбиљно и ужива у њој
- Показује оригиналност у начинима бављења уметношћу
- Спремно је да експериментише са новим материјалима
- Тежи изражавању кроз цртање и сликање
- Користи цртање и сликање да изрази осећања
- Заинтересовано је за ликовни израз других, спремно да га хвали и критикује
- Воли тродимензионално обликовање помоћу глине, пастелина, теста...

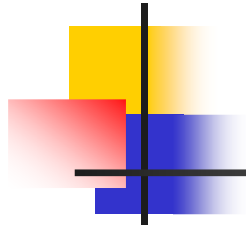
Даровитост за уметност – глума

-
- Показује интересовање за и ужива у драмским активностима
 - Спремно улази у улоге других особа, животиња или предмета
 - Користи глас да би изразило промене расположења
 - Показује разумевање конфликта када одиграва драмски догађај
 - Комуницира осећања помоћу израза лица, гестова и телесних покрета
 - Ужива у побуђивању емоционалних одговора код оних који га слушају
 - Демонстрира способност да драмтизује осећања и доживљаје
 - Доводи драмску ситуацију до врхунца

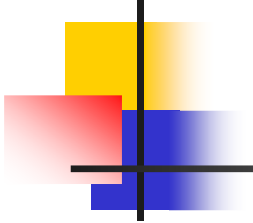
Инструменти за идентификовање даровите деце

- Инвентари за прикупљање биографских и анегдотских података од родитеља
- Скале за откривање даровите деце намењене васпитачима и наставницима
- Тестови креативности, критичког мишљења и посебних способности
- СТУДИЈЕ СЛУЧАЈА

Студије случаја

- Често најбољи начин да се идентификују даровита деца
- Пажљиво прикупљање и проучавање података о постигнућима и понашању посматраног детета/деце у дужем временском периоду
- Подаци о различитим постигнућима детета
- Лични контакт испитивача са дететом
- Интервју са дететом

Проблеми идентификовања даровите деце

- Идентификовање даровитих обухвата трагање за одговарајућим карактеристикама у зависности од тога како је одређена даровитост
- Питање показатеља даровитости
- Начини мерења одабраних показатеља
- Валидност одабраних инструмената